

Resultaat Workshop 'Regionale samenwerking voor mestverwaarding'

Netwerkonferentie POP3+ 'Samenwerken voor Resultaat' 18 januari 2022

Regio's hebben waardevolle kennis over mestverwaarding ontwikkeld. De volgende stap is een gezamenlijke profilering richting het Rijk en het vormen van een gezamenlijke agenda / stip op de horizon, waarin de regio's verbonden worden vanuit hun couleur locale.

Centrale aanbevelingen m.b.t. verbeterde Kennisdeling:

1. Identificeer de grootste vraagstukken / transitiethema's voor Landbouw en Landelijk Gebied.
2. Faciliteer per vraagstuk een onafhankelijk platform of denktank t.b.v. visievorming en agendasetting, waarbij ondernemers, kennispartijen en overheid kennis uit de verschillende regio's delen en opwerken, neem waar mogelijk een bestaand platform als basis (bijvoorbeeld Stichting NCM).
3. Creëer hier een wie-is-wie, communities of practice en werkbezoeken.
4. Verbind resultaten van het platform aan vorming van wet- en regelgeving en internationale uitwisseling.
5. Faciliteer financiering van bijbehorende verkenningen, proeftuinen en experimenten (bijvoorbeeld via EHF Samenwerking of NSP Samenwerking en calls topsectoren).
6. Faciliteer één centrale vindplaats voor beschikbare kennis en ervaringen van waaruit andere bronnen en vindplaatsen worden ontsloten en actief gecommuniceerd (bijvoorbeeld Groen Kennisnet of NCM).

Centrale aanbeveling onderwerp Mestverwaarding:

- Gooi het kind niet met het badwater weg;
- gebruik de stikstofmiljarden niet alleen om uitstoot weg te kopen, maar ook om een voor natuur, klimaat, bodem, water en energie waardevolle grondstof te vertalen in een duurzaam verdienmodel;
- dit vraagt zowel integrale gebiedsanalyses als specifieke kennis van product en markt.

Bevindingen uit de workshops I en II

1. **Huidige drempels voor optimale kennisdeling zijn:**
 - Kennis delen is duur en levert de projectinitiatiefnemers en regionale financiers geen direct voordeel.
 - Liever kiest men voor profileren met een eigen / nieuw project of platform dan voor voortborduren op een project van de "concurrent".
 - Voor adviseurs is het vaak niet aantrekkelijk om bestaande kennis in te brengen.
 - Subsidietrajecten voor kennis en innovatie zijn taai en complex en de doorlooptijd tussen indienen en besluit is langer dan gewenst.
 - Regionale subsidies stellen de eis dat resultaat ten goede komt aan de desbetreffende regio.
 - Het ontbreekt aan regelingen om uitrol bij *early adapters* te faciliteren.
 - Het ontbreekt aan leergangen / cursussen voor vakmensen.
2. **Inhoudelijke opmerkingen Mestverwaarding:**
 - Er zijn waarschijnlijk zo'n 100 projecten rond mestverwaarding actueel, terwijl het ook 3 grote projecten / deelprogramma's hadden kunnen zijn.
 - Bij de stikstofdiscussie wordt veel aandacht besteed aan het beperken van depositie in kwetsbare gebieden en weinig aandacht aan de waarde van de schaarse grondstoffen voor de langere termijn (fosfaat), de waarde van biogas als alternatieve energiebron en wellicht ook de waarde van mest als eiwitbron voor diverse toepassingen (bodem"reset").
 - In de beeldvorming heeft Nederland een groot stikstofoverschot, maar de cijfers zeggen iets anders; de nuance in de discussie ontbreekt: voor de behoefte van gewassen is er juist een tekort, het gaat om het terugdringen van verliezen uit de kringloop naar het milieu.
3. **Verbeterpunten kennisdeling:**
 - (Jonge) landbouwers hebben dringend behoefte aan een duidelijke Toekomstvisie voor de Landbouw, die 10 jaar of langer meegaat en stabiliteit biedt.
 - Maak het ondernemers mogelijk om het bestaande productie-georiënteerde bedrijfsmodel te verbreden, biedt ze toegang tot nieuwe kennis en vaardigheden.
 - Het is cruciaal dat mensen met kennis, visie en passie elkaar kunnen vinden en ontmoeten.
 - Gebiedsprojecten zijn uitstekende kennisbronnen, maar resultaten uit projecten en proeftuinen worden onvoldoende vertaald in beleid en in ondersteunende regelgeving en instrumenten.

Begeleiders en sprekers waren:

1. Contactpersoon Regiebureau POP / Netwerk Platteland: Kees Anker /Susan Albers
2. Gespreksleider: Annemiek Canjels - Senior Beleidsmedewerker Provincie Limburg / IPO GLB NSP
3. Inleider: Jan Roefs - directeur Nederlands Centrum Mestverwaarding
4. Sprekers:
 - Henk Gerbers - Strategisch adviseur Ketenontwikkeling bij Provincie Noord-Brabant
 - Aleid Diepeveen - Programmaregisseur Circulaire economie & Energietransitie voor de Achterhoek / Inter Bestuurlijk Programma
 - Eric Kleissen - directeur Mineral Valley Twente

Doelstelling workshop:

'Laat 1000 bloemen bloeien'. Lokaal en regionaal worden vele initiatieven ontplooid en organisaties opgezet. Dat past ook bij de tendens van gebiedsgericht werken. Maar hoe zit het met de uitwisseling van kennis en ervaring tussen deze gebieden? Is er wel een duidelijk gearticuleerde probleemstelling? Is er een beeld welke kennis voor handen is en welke nog ontbreekt?

Dat experimenteren heeft veel kennis opgeleverd, maar ook is duidelijk dat het tijd is voor een volgende stap met meer focus, een stip op de horizon en uitwisseling.

Met de deelnemers aan de workshop en aan de hand van het thema mestverwaarding onderzoeken we hoe de uitwisseling tussen gebieden verloopt, wat eventuele blokkades zijn en welke stimulansen gegeven kunnen worden.